

THE ROLE OF ENERGY SAVING IN SOCIAL LIFE

Khasanov Adhamjon Akramovich
University of Business and Science Innovative technologies PhD, dots.
adhamjon1081@gmail.com

Abstract: The article “The role of energy saving in social life” reveals the importance of energy saving for society. It shows the impact of saving on social processes at the family, education, neighborhood and state levels, the formation of a sense of responsibility and the role of ensuring social equality. The author offers solutions through education, technological innovations, subsidies and collective projects. As a result, it is noted that utility bills will decrease, environmental awareness will increase and economic resources will be saved. In conclusion, it is emphasized that energy saving is the basis of a sustainable society.

Keywords: energy efficiency, social life, environmental awareness, energy-saving technologies, social responsibility, sustainable development, utility bills, climate change, subsidies, community projects.

ENERGIYA TEJAMKORLIKNING IJTIMOY HAYOTDAGI O‘RNI

Xasanov Adxamjon Akramovich
University of Business and Science Innovative technologies PhD, dotsent.
adhamjon1081@gmail.com

Annotatsiya: Maqola “Energiya tejankorlikning ijtimoiy hayotdagi o‘rni” mavzusida energiya tejankorligining jamiyat uchun ahamiyatini ochib beradi. Unda tejankorlik oila, ta’lim, mahalla va davlat darajasidagi ijtimoiy jarayonlarga ta’siri, mas’uliyat tuyg‘usini shakllantirishi va ijtimoiy tenglikni ta’minlashdagi roli ko‘rsatiladi. Muallif ta’lim, texnologik innovatsiyalar, subsidiyalar va jamoaviy loyihalar orqali yechimlar taklif etadi. Natijada kommunal to‘lovlar kamayishi, ekologik ong oshishi va iqtisodiy resurslar tejalishi ta’kidlanadi. Xulosa qilib, energiya tejankorligi barqaror jamiyatning asosi ekanligi urg‘ulanadi.

Kalit soʻzlar: energiya tejamkorligi, ijtimoiy hayot, ekologik ong, tejamkor texnologiyalar, ijtimoiy masʼuliyat, barqaror rivojlanish, kommunal toʻlovlar, iqlim oʻzgarishi, subsidiyalar, jamoaviy loyihalar.

Bugungi kunda energiya tejamkorligi nafaqat texnik yoki iqtisodiy masalagagina aylangan, balki jamiyatning har bir aʼzosi uchun hayotiy zaruratga aylandi. Energiya resurslari cheklanganligi, iqlim oʻzgarishi va ekologik muammolarning kuchayishi energiyani oqilona sarflashni ijtimoiy hayotning ajralmas qismiga aylantiradi.

Energiya tejamkorligi oiladan boshlab maktab, ish joyi, mahalla va davlat darajasigacha boʻlgan barcha sohalarda muhim oʻrin tutadi. Masalan, uyda oddiy chiroqni oʻchirish, energiya tejamkor lamp (LED) lampalardan foydalanish yoki issiqlikni saqlovchi deraza oʻrnatish kabi kichik odatlar oila byudjetini tejash bilan birga, davlatning elektr energiyasiga boʻlgan yukini kamaytiradi. Bu esa yangi elektr stansiyalari qurish zaruriyatini kechiktirib, mablagʻni taʼlim, sogʻliqni saqlash yoki yoʻl qurilishiga yoʻnaltirish imkonini beradi.

Ijtimoiy hayotda energiya tejamkorligi odamlar oʻrtasida masʼuliyat, hamjihatlik va kelajak haqida qaygʻurish tuygʻusini shakllantiradi. Maktablarda “Energiyani tejaylik!” aksiyalari, mahallalarda birgalikda daraxt ekish yoki chiqindilarni saralash tashabbuslari yosh avlodda ekologik ongni oshiradi. Natijada, jamiyatda “har bir kilovatt-soat ortiqcha sarflansa, kelajak avlodning imkoniyatidan mahrum boʻlamiz” degan tushuncha mustahkamlanadi.

Energiya tejamkorligi ijtimoiy tenglikni ham taʼminlaydi. Kam taʼminlangan oilalar uchun tejamkor texnologiyalar (quyosh panellari, tejamkor isitgichlar) kommunal toʻlovlarni kamaytirib, hayot sifatini oshiradi. Shu bilan birga, boy davlatlar va kambagʻal davlatlar oʻrtasidagi energiya taqsimotidagi adolatsizlikni bartaraf etishda global hamkorlikni talab qiladi.

Energiya tejamkorligini ijtimoiy hayotga singdirish uchun bir qancha yechimlar mavjud. Birinchidan, ta'lim va targ'ibotni kuchaytirish kerak. Maktab va universitetlarda ekologik darslar orqali yoshlarni energiyani oqilona sarflashga o'rgatish, shuningdek, ommaviy axborot vositalarida reklama kampaniyalarini tashkil etish zarur. Ikkinchidan, texnologik innovatsiyalarni joriy etish: quyosh panellari, energiya tejamkor uy jihozlari va aqlli shahar tizimlarini ommalashtirish. Hukumat subsidiyalar berib, kam ta'minlangan oilalarga tejamkor texnologiyalarni yetkazishi mumkin. Uchinchidan, ijtimoiy hamkorlik: mahalla va korxonalarda "Energiya tejaylik" loyihalari, masalan, birgalikda chiqindilarni qayta ishlash yoki daraxt ekish aksiyalari. Xalqaro tajribalardan o'rganib, Yevropa Ittifoqidagi kabi qonuniy me'yorlar joriy etish – masalan, energiya tejamkor binolarni qurish majburiyati.

Ushbu yechimlarning natijalari ijtimoiy hayotda sezilarli o'zgarishlarga olib keladi. Masalan, O'zbekistonda energiya tejamkorlik dasturlari joriy etilganda, elektr energiyasi sarfi 10-15% ga kamayishi mumkin, bu esa byudjetni tejash va ekologik vaziyatni yaxshilaydi. Oilalarda kommunal to'lovlar kamayib, hayot sifati oshadi, ayniqsa qishloq joylarda. Jamiyatda mas'uliyat tuyg'usi kuchayib, yoshlar orasida ekologik harakatlar faollashadi. Global miqyosda, energiya tejamkorligi iqlim o'zgarishini sekinlashtirib, kasalliklar va tabiiy ofatlar sonini kamaytiradi. Natijada, iqtisodiy rivojlanish tezlashadi, chunki tejangan mablag'lar infratuzilma va ta'limga yo'naltiriladi.

Energiya tejamkorligi – jamiyatning barqarorligi uchun kalit. U nafaqat resurslarni saqlaydi, balki ijtimoiy adolat, hamjihatlik va kelajak farovonligini ta'minlaydi. Har bir shaxs, oila va davlatning faol ishtiroki bilan bu masalani hal qilish mumkin. Kelajak avlodlar uchun mas'uliyatli harakatlar bugundan boshlanishi kerak, chunki energiya – bu hayotning asosi va uni tejash – jamiyatning omonati.

Adabiyotlar ro'yhati

1. Shamshidinov, M. (2024). Improvement of the Linter Machine and Development of Its Working Scheme. *Scientific and Technical Journal of Namangan Institute of Engineering and Technology*, 9(4), 356-361.
2. ALIYEV, B., & SHAMSHITDINOV, M. DETERMINING THE VIBRATION FREQUENCY OF THE STRENGTH OF THE MESH SURFACE OF THE LINT CLEANING MACHINE. *UNIVERSUM*, 5-8.
3. Obidov, A., & Shamshidinov, M. (2024). Reactive power compensation and start-up energy waste reduction of linter device electric motor. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 515, p. 03013). EDP Sciences.
4. Shamshidinov, M. (2024). REDUCE ENERGY CONSUMPTION BY ADJUSTING THE ELECTRODVIKATE SPEED OF THE LINTER DEVICE: This article discusses cotton fiber, obtaining secondary products from chickens, ageing the plumbing industry, machine electrodvigates used in the cotton industry, and their use. It also mentions the experience of European countries in the linting technologies used in plumbing companies and the cultivation of cotton in foreign countries. *Scientific and Technical Journal of Namangan Institute of Engineering and Technology*, 9(2), 178-183.
5. Shamshidinov, M. E. (2023). CRITICAL PEDAGOGY: CHALLENGING AND TRANSFORMING TRADITIONAL EDUCATION. *Экономика и социум*, (12 (115)-2), 378-380.
6. Shamshidinov, M. E. (2023). CROSS-CURRICULAR TEACHING: BREAKING THE BOUNDARIES OF SUBJECT AREAS. *Экономика и социум*, (12 (115)-2), 381-383.
7. Botirjon, A., & Maqsudbek, S. (2024). DETERMINING THE VIBRATION FREQUENCY OF THE STRENGTH OF THE MESH SURFACE OF

THE LINT CLEANING MACHINE. *Universum: технические науки*, 9(12 (129)), 5-8.

8. Elmurod o'g'li, M. S. (2024). LINTER MASHINASINING TO'RLI YUZA SIRTIDAGI LINT OQIMINING HARAKATINI NAZARIY TAXLILI. *Conferencea*, 68-73.

9. Azamatovich, O. A., & O'G'Li, M. S. E. (2024). Paxta tolasini jinlash va linterlash sexida linter qurilmasida chastota o'zgartirgich orqali tejalgan quvvat hisobi. *Строительство и образование*, 3(2), 147-150.

10. Шамшитдинов, М., & Иброхимов, И. (2025). ENERGIYA TEJAMKORLIKKA LINTER MASHINASINING AVTOMATIK BOSHQARUVI ORQALI ERISHISH. *Interpretation and researches*, (9 (55-1)).

11. Shamshidinov, M. (2024). Improvement of the Linter Machine and Development of Its Working Scheme. *Scientific and Technical Journal of Namangan Institute of Engineering and Technology*, 9(4), 356-361.